خبر

در ادامه فعالیت سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی در حوزه نشر آثار رقم خورد

راهیابی کتاب متون پیشااسلامی به مرحله نهایی چهل و سومین دوره جایزه کتاب سال

کتاب «متون پیشااسلامی موجود در کتابخانه آستان قدس رضوی (نسخه‌های خطی و چاپ‌سنگی)» به مرحله نهایی چهل و سومین دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران راه یافت.

به گزارش آستان‌نیوز، براساس اعلام نامزدهای گروه‌های مختلف در موضوع «کلیات» چهل و سومین جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران توسط دبیرخانه این جایزه، کتاب حاضر به‌عنوان تنها اثر با محوریت نسخه‌های خطی در مرحله دوم داوری این رویداد معرفی شد.

در گروه‌های «کتابداری، دایرةالمعارف، اسناد و تاریخ مطبوعات و نسخه‌های خطی» در موضوع کلیات، هفت کتاب به مرحله دوم داوری این دوره جایزه کتاب سال جمهوری اسلامی ایران راه‌یافته که کتاب متون پیشااسلامی موجود در کتابخانه آستان قدس رضوی (نسخه‌های خطی و چاپ‌سنگی) از جمله این آثار است.

معرفی کتاب

این اثر، تألیف فاطمه جهان‌پور است که به همت سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی، با همکاری انتشارات «فروهر» براساس متون میراثی غیراسلامی گنجینه رضوی، در ۵۰۶ صفحه و قطع وزیری در سال ۱۴۰۳ منتشر شده است.

در واقع، این سازمان در تداوم مسیر دستیابی به هدف مرجعیت علمی آستان قدس رضوی و انجام رسالت دیرین خود، مبنی بر معرفی میراث گرانبهای موجود در گنجینه رضوی، اقدام به انتشار این کتاب کرده است.

در بخش نسخ خطی کتابخانه آستان قدس رضوی، آثار خطی دست‌نویس و چاپ‌سنگی بسیاری با موضوعات متنوع نگهداری می‌شود که در میان آن‌ها کتاب‌هایی با محتوای تاریخ و فرهنگ و باورهای دینی مربوط به دوره باستان ایران نیز یافت می‌شود.

این آثار، دایره‌ای وسیع از مضامین دینی، تفسیری، کلامی، فلسفی، کشف و شهودی، عرفانی، تاریخی، ادبی، آیینی، گاه‌شماری و تقویم، فرهنگ لغات و... را شامل می‌شود که با انواع خطوط باستانی، میانه و جدید همچون خط اوستایی، پهلوی، فارسی زرتشتی و فارسی نو نوشته شده‌اند.

در این حوزه، ۱۲۰ جلد کتاب شامل ۲۹ نسخه خطی و ۹۱ نسخه چاپ‌سنگی در گنجینه رضوی وجود دارد که برخی از آن‌ها در کتابخانه‌های وابسته به این آستان مقدس همچون کتابخانه وزیری یزد، هرندی کرمان و... نگهداری می‌شود.

این کتاب‌ها را می‌توان بر مبنای محتوایشان به پنج دسته اعم از متونی با محتوای دینی، متون فارسی زرتشتی، متون سنت زرتشتی، متون آذر کیوانی و متون متفرقه شامل لغت‌نامه و آموزش زبان پهلوی تقسیم کرد.

با هدف معرفی کامل این متون، تمامی اطلاعات مربوط به آن‌ها اعم از موضوع، محتوا، مؤلف، کاتب، نوع خط، شیوه‌های نگارش، تاریخ کتابت، حاشیه‌نویسی‌ها و همچنین ویژگی‌های ظاهری نسخه مانند نوع کاغذ، جلد، شیرازه، صفحه‌آرایی، تعداد صفحات و اوراق، تصاویر موجود در نسخه، اثر مُهر و سجع آن‌ها، تزئینات به‌کاررفته و نیز شیوه دستیابی کتابخانه به این نسخ همچون وقف، اهدا و یا خریداری، استخراج شده و به صورتی جامع در قالب این کتاب، گرد آمده است.

مدیر مرکز امور بانوان و خانواده بنیاد کرامت رضوی تشریح کرد

اجرای پویش ملی «ردای کرامت» برای تأمین ۸هزارو۸۸۸ لباس عید کودکان احسان‌پذیر

مدیر مرکز امور بانوان و خانواده بنیاد کرامت رضوی از اجرای پویش ملی «ردای کرامت» با مشارکت نهادهای خدمت رضوی خبر داد و گفت: در این پویش، پیش‌بینی‌شده ۸ هزار و ۸۸۸ دست لباس عید برای کودکان احسان‌پذیر، تأمین و اهدا می‌شود.

به گزارش آستان نیوز، فاطمه دژبرد، مدیر مرکز امور بانوان و خانواده بنیاد کرامت رضوی با اشاره به اجرای پویش ملی «ردای کرامت» گفت: در ایام فرخنده شعبانیه، با هدف شادکردن دل‌های کوچک کودکان ایرانِ امام رضا(ع)، پویش ملی «ردای کرامت» برای تأمین لباس عید کودکان احسان‌پذیر برگزار می‌شود.

وی افزود: در قالب این پویش، زمینه مشارکت عموم مردم نیک‌اندیش برای تأمین ۸هزار و ۸۸۸ دست لباس عید ویژه کودکان احسان‌پذیر فراهم شده است.

مدیر مرکز امور بانوان بنیاد کرامت رضوی تصریح کرد: علاقه‌مندان می‌توانند با انتخاب عنوان «ردای کرامت» در بخش «نذر محرومان و نیازمندان» سامانه نذورات آستان قدس رضوی به نشانی Nazr.Razavi.ir در این پویش ملی مشارکت کنند.

دژبرد ادامه داد: پویش «ردای کرامت» با مشارکت دبیرخانه‌های خدمت رضوی و با محوریت کانون‌های بانوان و خانواده، همچنین همراهی فعال باشگاه گوهرشاد و باشگاه دختیژن اجرا می‌شود و در ایام پایانی سال، از ولادت امام حسن مجتبی(ع) تا عید سعید فطر، لباس عید به ۸هزار و ۸۸۸ کودک احسان‌پذیر اهدا خواهد شد.

علاقه‌مندان می‌توانند با انتخاب عنوان «ردای کرامت» در بخش «نذر محرومان و نیازمندان» سامانه نذورات آستان قدس رضوی به نشانی Nazr.Razavi.ir، یا از طریق واریز وجه به شماره شبا IR۸۳۶۱۸۰۰۰۲۱۴۰۱۷۰۰۰۰۰۰۰۲۴۰ ، شماره حساب ۲۴۰۸۳۶۱۸۰۰۰۲ و شماره کارت بانکی ۶۰۳۷۹۹۱۲۹۵۰۷۸۸۷۱ در این پویش ملی مشارکت کنند.

نگاهی به گزیده‌ای از نفیس‌ترین آثار خطی، قرآن‌ها و کتاب‌های ادبی موجود در آستان قدس رضوی

از «گنجینه هزارساله رضوی» چه می‌دانید؟

محمدحسین مروج کاشانی | کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی یکی از کهن‌ترین کتابخانه‌های ایران و جهان اسلام است که به‌واسطه مجموعه‌های غنی آن به‌ویژه گنجینه‌های خطی، آوازه جهانی یافته است. منابع کتابخانه شامل مجموعه کتاب‌های چاپی (نفیس، کمیاب قدیمی و منابع جدید)، خطی، سنگی و منابع سمعی و بصری و غیرکتابی و منابع اسناد و مطبوعات عمدتاً به زبان فارسی و برخی به زبان‌های عربی، انگلیسی، فرانسه و... هستند. مجموعه نسخه‌های خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی مجموعه‌ای کم‌نظیر در ایران و بلکه جهان اسلام است. در مخزن خطی این کتابخانه آثار خطی شامل کتاب، قرآن، جزوه، نسخه عکسی، دست‌نوشته، سند مالکیت و وقف‌نامه موجود است که قدیمی‌ترین آن‌ها به سده چهارم و جدیدترین آن‌ها به قرن چهاردهم هجری قمری تعلق دارد. این مجموعه همواره مورد توجه پژوهشگران و نسخه شناسان قرار داشته است.

اما بهانه پرداختن به این موضوع، انتشار کتاب نفیس و ارزشمندی با عنوان «گنجینه هزار ساله رضوی» از سوی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی، وابسته به سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی است که چندی پیش از سوی این سازمان در چاپ نخست، منتشر شد. این اثر ارزشمند شامل گزیده‌ای از برخی از نفیس‌ترین آثار خطی شامل قرآن‌ها و کتاب‌های ادبی موجود در مرکز نسخ خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی است. در این گزارش به اختصار، به معرفی این اثر ارزشمند پرداخته شده است.

انتشار اثری نفیس به مناسبت هزار و پانصدمین سالگرد میلاد پیامبر رحمت، حضرت محمد مصطفی(ص)

این اثر نفیس توسط کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی منتشر شده است. رئیس سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی در همین زمینه، وجود صدها هزار کتاب و قرآن خطی موجود در کتابخانه‌های جهان را نشان‌دهنده تلاش فکری خردمندان و دانشوران سده‌های گذشته دانسته و قدمت کتابت قرآن را بیش از هزار و اندی سال ذکر می‌کند و به همین دلیل قرآن را بخش بزرگی از گنجینه‌های خطی کتابخانه‌ها می‌داند.

براساس اظهارات حجت‌الاسلام والمسلمین سید جلال حسینی که در مقدمه این کتاب چاپ شده، کتابخانه آستان قدس رضوی با دارا بودن بیش از هزاران نسخه خطی، بزرگ‌ترین پشتوانه فکری، علمی، پژوهشی، فرهنگی و هنری دانشمندان و پژوهشگران به شمار می‌رود.

وی ادامه می‌دهد: در این مجموعه کم‌نظیر، حدود ۲۲هزار قرآن و پاره‌های قرآنی بسیار نفیس از دوره‌های پیشین تاریخی وجود دارد؛ ازجمله آثار متعددی از دوره اولیه اسلامی، قرآن‌های به خط حجازی (مصحف المشهد الرضوی، نسخه‌های شماره ۱۸ و ۴۱۱۶)، همچنین به خط کوفی روی پوست، نسخه‌های دوره سامانی (جزوات قرآنی کشواد بن املاس)، دوره غزنوی (جزوات قرآنی ابن‌سیمجور و ابن‌کثیر)، دوره سلجوقی (جزوات قرآنی عثمان بن حسین وراق) و قرآن‌های نفیس و ارزشمند دیگر.

این مقام مسئول اضافه می‌کند: تحقیق، پژوهش و انتشار این آثار منحصربه‌فرد می‌تواند در ساماندهی و قانونمندی حاکم بر دوره‌های خوشنویسی، تذهیب و دیگر آرایه‌های هنری منجر به نتایج مهمی شود و راهکارهای تازه‌ای برای پژوهشگران این حوزه‌ها فراهم آورد.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی بیان می‌کند: به یاری خداوند متعال و در پرتو عنایات حضرت امام رضا(ع)، همزمان با هزارو پانصدمین سالگرد میلاد خجسته ختمی مرتبت حضرت محمد مصطفی(ص) و در ادامه پژوهش‌های گذشته شامل راهنمای گنجینه قرآن، فهرست قرآن‌های مترجم، فرهنگ‌نامه قرآنی براساس قرآن‌های مترجم کهن آستان قدس رضوی، چاپ نسخه برگردان قرآن‌های منسوب به ائمه اطهار(ع) (مصحف المشهد الرضوی، مصحف‌الرضا(ع) و مصحف شریف منسوب به حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب(ع))، قرآن بایسنقر میرزا، قرآن ابراهیم سلطان، قرآن ابن طباخ هروی و...، کتاب حاضر با عنوان «گنجینه هزار ساله رضوی» گزیده‌ای از نفیس‌ترین آثار خطی شامل قرآن‌ها، کتاب‌های مذهبی و ادبی (متعلق به مرکز نسخ خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی) به زیور طبع آراسته شد.

وی یادآور می‌شود: بر خود لازم می‌دانیم از عنایت آیت‌الله احمد مروی، تولیت آستان قدس رضوی و همکاری رئیس سازمان علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی در انجام امور فرهنگی، ازجمله چاپ این اثر نفیس و ارزشمند، تشکر و سپاسگزاری کنیم.

گفتنی است، این کتاب در چاپ نخست در سال ۱۴۰۴شمسی در ۳۲۰ صفحه و با چاپ رنگی و ورق گلاسه در ابعاد حدود ۲۲ در ۳۰ سانتیمتر و به شمارگان ۳۰۰ نسخه، توسط کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی منتشر شده است.

نیم‌نگاهی به گنجینه هزار ساله رضوی

این اثر ارزشمند دارای دو بخش است؛ بخش نخست شامل معرفی برخی از قرآن‌ها و کتاب‌های مذهبی و بخش دوم شامل برخی کتاب‌های ادبی و دیوان‌ها بوده و در هر بخش ضمن معرفی هر یک از آثار خطی برگزیده، تصاویر زیبایی نیز از این آثار ارزشمند با کیفیت زیبا و چشم‌نواز، چاپ و منتشر شده است.

در نخستین صفحات این اثر، شعر زیبایی از شاعر معاصر مرحوم قیصر امین‌پور با عنوان «کوچه‌های خراسان» در مدح و منقبت امام هشتم(ع) آورده شده است. همچنین خواننده می‌تواند در این اثر با تاریخچه بنای کتابخانه آستان قدس رضوی آشنا شود. برپایه نوشتار موجود در این قسمت از این اثر نفیس، کتابخانه آستان قدس رضوی به عنوان یکی از قدیمی‌ترین کتابخانه‌های جهان اسلام با فراز و فرودهای گوناگون تاریخی در خراسان و مشهد مقدس پیوند خورده است و نخستین بارقه پیدایش جلوه قدسی در قرن چهارم هجری قمری با وقف قرآن کشواد بن املاس در سال ۳۲۷ قمری و پس از آن قرآن وقفی ابوالقاسم علی بن محمد ابراهیم بن سیمجور در سال ۳۸۷ قمری پدید آمد. براساس این نوشتار، ساخت بنای باشکوه ساختمان کنونی کتابخانه آستان قدس رضوی که از سال ۱۳۶۰ شمسی آغاز شده بود در سال ۱۳۷۲ شمسی و با مساحت حدود ۸۰۰ مترمربع زیربنا به پایان رسید و از نیمه دوم سال ۱۳۷۳ شمسی مورد بهره‌برداری قرار گرفت. هم‌اکنون این کتابخانه با دارا بودن حدود ۱۰۰هزار منبع خطی و چندین کتابخانه تخصصی و بیش از ۴۲ کتابخانه وابسته در مشهدمقدس و شهرهای دیگر، یکی از مهم‌ترین گنجینه‌های بزرگ جهان اسلام به شمار می‌رود.

خواننده این کتاب در بخش نخست با برخی از قرآن‌ها و کتاب‌های مذهبی موجود در کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی آشنا می‌شود. در این بخش از این اثر نفیس، توضیحات و تصاویر زیبایی از قرآن‌های منسوب به دستخط شریف برخی از حضرات معصومین(ع) شامل حضرت امیرالمؤمنین(ع)، امام حسن(ع)، امام حسین(ع)، امام سجاد(ع)، امام موسی کاظم(ع) و امام رضا(ع) ارائه شده است. همچنین خواننده با توضیحات و تصاویر زیبایی از قرآن‌های کتابت شده توسط برخی اشخاص، خوشنویسان و مذهبان مشهور و برخی خطوط معروف کتابت قرآن آشنا می‌شود. آثاری همچون «قرآن به خط عثمان بن ورّاق»، «قرآن دوره ایلخانی»، «قرآن به خط ریحان و تذهیب شیوه تیموری»، «قرآن به خط منسوب به شمس بایسنقری (استاد خوشنویسی بایسنقر میرزا، وقفی شیخم سوداگر در سده ۸و۹ ه.ق)»، «قرآن به خط بایسنقرمیرزا، پسر شاهرخ و نوه تیمور گورکانی»، «قرآن به خط ابراهیم سلطان بن شاهرخ، شاهزاده هنرمند تیموری»، «قرآن روزبهان شیرازی»، «قرآن یاقوت مستعصمی» و... همچنین نسخه‌های خطی از نهج‌البلاغه و صحیفه سجادیه و بخشی از مناجات‌نامه منظوم و منسوب به حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب(ع) نیز در این قسمت از این کتاب، چاپ و منتشر شده است.

در بخش دوم نیز برخی دیوان‌ها و کتاب‌های ادبی چاپ و منتشر شده است. خواننده در این بخش از کتاب با برخی آثار ادبی و هنری مانند «کلیات اهلی شیرازی، شاعر و ادیب نامدار ایرانی و سراینده مثنوی سحر حلال، متوفی سال ۹۴۲ ق»، «هفت اورنگ جامی، شاعر، ادیب و عارف نامدار سده نهم ه.ق»، «خمسه نظامی گنجوی مربوط به کتابت سال ۹۸۰ه.ق»، «مثنوی مولوی»، «مخزن الاسرار نظامی با خط زیبای میرعماد حسنی قزوینی»، «دیوان حافظ شیرازی با خط شکسته محمدحسین شیرازی به سال ۱۱۲۴ قمری و تذهیب شیوه صفوی»، «شاهنامه قاجاری» و... که با تصاویر زیبا و جذاب منتشر شده، آشنا می‌شود. در انتهای بخش دوم این کتاب، شعر زیبایی با عنوان «باغ بهشت» از شاعر معروف دیار خراسان و آستان قدس رضوی، استاد محمد جواد غفورزاده(شفق) در مدح و منقبت بارگاه مطهر امام رضا(ع) به چاپ رسیده است.

میراث

تخصصی‌ترین مرکز مرمت میراث کهن در شرق کشور

آرزو مستأجر حقیقی | در جدیدترین برنامه سه‌شنبه‌های علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی از مدیریت مرمت آثار فرهنگی این آستان مقدس به‌عنوان تخصصی‌ترین مرکز مرمت در شرق کشور نام برده شد.

دویست و هفتاد و هشتمین برنامه سه‌شنبه‌های علمی و فرهنگی آستان قدس رضوی، هفتم بهمن ۱۴۰۴ با عنوان «احیای میراث کهن» با حضور جمعی از مدیران و کارشناسان سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی و علاقه‌مندان، در تالار «اندیشه» کتابخانه مرکزی این آستان مقدس برگزار شد.در این مراسم، از یک قرآن کامل متعلق به قرن هفتم هجری قمری که در مدیریت مرمت آثار فرهنگی این سازمان، تحت مرمت قرار گرفته و همچنین دو جلد نفیس که توسط استاد حسن احسن، کارشناس مستندنگاری و نمونه‌سازی این مدیریت ساخته شده، رونمایی شد.

وجود ۵۲۰ سند با محوریت صحافی و مرمت

سید علی طباطبایی، مدیر مرمت آثار فرهنگی آستان قدس رضوی در این مراسم با اشاره به اهمیت و فضیلت‌های ماه شعبان، اظهار کرد: براساس اسناد مکتوب به‌جا مانده در مرکز اسناد آستان قدس رضوی، پیشینه فعالیت این مدیریت به دوره صفویه برمی‌گردد. درواقع، قسمت صحافی نیز از دوره صفویه در کنار کتابخانه حرم مطهر رضوی فعالیت می‌کرده است.وی گفت: ۵۲۰ سند مکتوب تاریخی مرتبط با حوزه مرمت در آرشیو اسناد آستان قدس رضوی وجود دارد که شامل ۲۰۰ سند دوره صفویه، ۱۲۰ سند دوره افشاریه و ۲۰۰ سند دوره قاجاریه می‌شود. این اسناد مرتبط با پرداخت دستمزد صحافان و هزینه‌های مربوط به ابزار و وسایل خریداری شده در قسمت صحافی کتابخانه است.طباطبایی ادامه داد: قدمت قدیمی‌ترین سند مکتوب موجود در این آستان مقدس با محوریت قسمت صحافی کتابخانه به سال ۱۰۱۰ هجری قمری برمی‌گردد.وی با اشاره به چگونگی گسترش فعالیت‌ها و بخش‌های حوزه مرمت کتابخانه و تبدیل آن به یک مدیریت، تصریح کرد: اگرچه مرمت نسخه‌های خطی، محوریت اصلی فعالیت مدیریت مرمت آثار فرهنگی آستان قدس رضوی است، اما در بخش‌های مختلف آن آثار متنوعی از خزانه و موزه حرم مطهر رضوی نیز مرمت می‌شود.

فعالیت در بخش‌ها و کارگاه‌های مختلف

علی نخعی، مسئول امور مرمت اشیای موزه‌ای مدیریت مرمت آثار فرهنگی آستان قدس رضوی نیز بیان کرد: حفاظت پیشگیرانه از آثار تاریخی موجود در مخازن، مستندسازی، فن‌شناسی، آسیب‌شناسی آثار تاریخی موجود، مدیریت پیشگیری، همکاری علمی و پژوهشی با مراجع علمی داخلی و بین‌المللی و حفاظت و مرمت آثار، از جمله مهم‌ترین وظایف این مدیریت به شمار می‌آید. وی با تأکید بر اینکه مدیریت مرمت آثار فرهنگی آستان قدس رضوی، تخصصی‌ترین مرکز مرمت در شرق کشور به شمار می‌آید، افزود: این مدیریت دارای بخش‌ها و کارگاه‌های مختلفی همچون آزمایشگاه حفاظت و مرمت، بخش مستندنگاری و مستندسازی و کارگاه‌های مرمت آثار مکتوب و موزه‌ای در قالب هفت کارگاه است.

نخعی ادامه داد: این کارگاه‌ها شامل مرمت سنگ، سفال و شیشه، نقاشی، فلز و مدال، چوب و عاج و استخوان، منسوجات و فرش، نسخ خطی، اسناد تاریخی و صحافی در ساختمان کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی است.

وی همچنین عنوان کرد: از جمله مراحل فرایند عملیات حفاظت و مرمت آثار می‌توان به مستندنگاری، بررسی‌های آزمایشگاهی، مطالعات فن‌شناسی و آسیب‌شناسی، طرح حفاظت و مرمت، تثبیت اولیه، پاک‌سازی و تمیزکاری، وصالی موقت، وصالی قطعات پس از جانمایی، تکمیل و پرکردن بخش‌های کمبود، موزون‌سازی رنگی، تثبیت نهایی و تهیه گزارش و تحویل اثر اشاره کرد. این مقام مسئول ضمن تشریح فعالیت‌های بخش‌های مختلف مدیریت مرمت آثار فرهنگی آستان قدس رضوی، خاطرنشان کرد: پایش محیطی موزه‌ها و مخازن آثار به منظور حفاظت پیشگیرانه آثار، ازجمله مهم‌ترین فعالیت‌های آزمایشگاه این مدیریت است. هدف از انجام این فعالیت‌ها، تعیین عوامل آسیب‌رسان در موزه‌ها و مخازن و رفع آن‌هاست.

اهمیت هنر جلدسازی و صحافی سنتی در مرمت آثار فرهنگی

همچنین در این برنامه، استاد حسن احسن، کارشناس مستندنگاری و نمونه‌سازی مدیریت مرمت آثار فرهنگی آستان قدس رضوی با محوریت معرفی هنرهای صحافی سنتی و جلدسازی و اهمیت آن‌ها سخنرانی کرد.

این کارشناس پیشکسوت با اشاره به پیشینه صحافی سنتی گفت: به جمع‌آوری منظم اوراق، ته‌بندی، ته‌دوزی، میلچه‌بندی، دوخت و شیرازه‌بندی کتاب و قراردادن آن با کمک مواد، ابزار و فنون خاص و متنوع در پوششی سخت و محکم به نام «جلد»، صحافی سنتی گویند.

وی با تأکید بر اینکه صحافی، امکان استفاده بهتر و آسان‌تر مطالعه و حفظ اوراق را فراهم می‌کند، ادامه داد: در صنعت جلدسازی، صاحب این پیشه علاوه بر مسئولیت حفظ اوراق از گزند آفت‌های زمانه و آسیب‌های مختلف، تهیه جلدی شایسته محتویات کتاب را نیز بر عهده دارد.

استاد احسن با اشاره به اینکه کار نسخه‌نویسی با تمام ظرافت‌هایش با عمل جلدسازی و صحافی سنتی کامل می‌شود، بر اهمیت این دو هنر تأکید کرد.

این کارشناس برجسته در ادامه به معرفی ابزار و وسایل موردنیاز در حوزه جلدسازی همچون انواع چرم، روکش‌ها، چسب‌ها و... پرداخت و توضیحاتی نیز درباره نمونه برخی از انواع جلدها و تزئینات آن‌ها اعم از جلدهای ضربی، سوخت، لاکی و معرق داد.

وی همچنین گفت: پیدایش و اوج و شکوفایی هنرهای کتاب‌آرایی به دوره تیموری برمی‌گردد که سیر خود را در دوره صفویه حفظ کرده و به‌تدریج رو به افول رفته است.

وی تصریح کرد: با ورود صنعت چاپ و گسترش آن، هنرهای صحافی سنتی و جلدسازی به‌تدریج کاهش‌یافته تا جایی که امروزه در حال فراموشی است، اما مرمت آثار فرهنگی به دلیل وجود آثار تاریخی، همواره مورداستفاده قرار می‌گیرد.

استاد احسن درباره دو جلد نفیسی که توسط وی ساخته شده و از آن‌ها در این مراسم رونمایی شد، نیز بیان کرد: این دو جلد شامل قسمت بیرونی و داخلی جلد می‌شود که قسمت بیرونی جلد به دلیل آسیب‌پذیربودن به‌طور معمول به‌صورت ضربی و سوخت و جلد قسمت داخلی نیز به دلیل آسیب‌پذیربودن و ظرافت آن، به‌صورت نقش‌بری و معرق چرم کار شده است.

گفتنی است، در این مراسم کلیپی نیز با محوریت تاریخچه و معرفی مدیریت مرمت آثار فرهنگی آستان قدس رضوی پخش شد.